

ЦИЈЕНА:

За Пру Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.

За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 12 кр. на по године 6 круна.

За све остале земље годишње 20 франка у злату, на по године 10 франка у злату.

Претплата се прима само у год. и полугодишњим роковима.

Појединач број 20 хелера.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Главни уредник: Милош Живковић

Позив на претплату.

Многим нашим г. г. претплатницима истиче претплата 1. јула тек. год., зато се исти позивају, да изволе обновити претплату, како не би било прекидања у шилању листа. Наш лист шилаћемо само онима, који претходно пошаљу претплату.

Цијена је листу досадашња.

Цетиње, 10. јуна 1906.

АДМИНИСТРАЦИЈА
„ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ.

— Његово Краљевско Височанство Књаз Господар борава у Бечу са члановима узвишене Књажевске Породице, гдје очекује долазак специјалисте др а Нордена из Хајделберга ради консултовања.

— Г. Петар Максимов, царско-руски посланик, вратио се у недјељу са породицом из Дубровника на Цетиње.

ИЗ РУСИЈЕ

Последњих дана било је све мање вјести из Русије. Государствена Дума једнако је претресала аграрно питање, револуционари су ту и тамо на поједине полицијске чиновнике бацали бомбе, а агитатори су чекали згодан тренутак да опет спреме какав неред. Дуго нијесу чekali Док у Петрограду вијећа Дума и Док су се маршијски елементи почели посвећивати своје послужбеним агитаторима, састављеним махом од Јевреја, опет провоцирали покољ у Бјалостоку и Гродну у руској Пољској. Поновили су се стари привори: Јевреји су истакли првоне заставе револуције и револверима су гађали цареве слике, а разјарени руски народ заређао је по њиховим дућанима и почео их рушити. Чим букне неред у једном мјесту, он је сигнал за nerede и у другим мјестима. Нико неће први да отпочне, али отпочне ли неко, последије се други утркују. Кронштат, Оде са и Полтава придружише се покрету. Па ипак све је то пролазило. Стање, које је сада у Русији, овако би се могло карактерисати по париском листу La Revue Slave: На једној страни настао је застој због енергичног гоњења од стране владе; на другој страни реакција тако да руске странке, кад се упоређују са почетком покрета, све више нагињу десници.

Код свију руских политичких странака аграрно питање је тако решено на првом мјесту. Његово рјешење унијело су у програм странке почевши од реакционара па до социјалиста. То је најбољи доказ, колико је аграрно питање за Русију важно. 80% становника у Русији живи на земљорадњу, обрађујући 60 милијуна десетина земље. Просјечни приходи од једне десетине износе годишње само 385 килограма хране (у Њемачкој 3½ пута, у Америци 4 пута толико годишње). Шести дио од производње извозио се у иностранство, дакле у самој се земљи трпи 170 килограма хране на главу (у Њемачкој 450). Ово је довољно па да се види како је рђаво стање земљорадње у Русији. С тога све руске странке траже да се то питање ријеша. Руска је земља

најбогатија, на ипак сразмјерно даје најмање прихода. Само зато је руски сељак сразмјерно много мање оптерећен порезом него ли сељаци у другим земљама. Слаба производња не може одржати велику порезу. А сви се, међу тим, жале на то стање; жале се и проводе вријеме у летаргији и — крчи. Словенину је увијек криво, али се тешко проне да сам себи своје стање поправи. Увијек се узда у туђу помоћ и криви владу, што му није боље. Руске политичке странке мисле, да ово питање ријеше тиме, што ће се руска земља подијелити на једнаке дијелове међу ратаре; што ће се сељаку опростити сви стари откупни дугови и дације; што ће му се набавити нове земље на рачун круњених и великопосједничких добара и т. д. Али, све су то утопије. Једном мужику може да се даде најплоднија земља, па неће бити срећан и богат, ако ту земљу не буде паметно обрађивао. Подјелом и даровањем земља међу сељацима не подиже се земљорадња, већ најприје рационалним обрађивањем онога, што се има. У овоме руски сељак оскудијева више него ли у количини земље, а оскудијева зато, што је културно заостао. 80% становништва у Русији учи школе, а само 16% умије читати и писати. Статистика је показала да се у Русији годишње просјечно троши на главу 3 рубље ризије, а 27 копјејака за школу. Кад би социјалисте, револуционари и уставне демократе најприје овај проблем ријешили, одмах би било ријешено и аграрно питање, које толико јада вадије руским родољубима.

Немало се не гријеша кад се каже, да у Русији данас постепено преовлађује реакција, не она стара, већ реакција мирног грађанског становништва према недјелима и утопијама социјалиста и револуционара. Социјалистичком покрету дали су духа руски професори, студенти и студенткиње. Руска школска интелигенција је ишла у крајност: мислила је, да се Русија може успрешити, ако се земља подијели на једнаке дијелове и абдицира на улогу царства. Руски студенти, нарочито студенткиње, у томе су симбол васлијепљености и фантастичности. Сваки руски студент под пазухом носи Маркову књигу о социјализму, коју сматра за јеванђеље. Професори, ако су мало умјеренији од њих, опет су у суштини исти. Кад је под Витовом владавином наступило ново доба и кад је нове теорије требало привести у дјело, професори добили прилику да се прославе. Увидјеше да је далеко од теорија о једнакости до праксе, па побјегоше са мегдана. Да би маскирали свој пораз, огласише владу за реакционарну, а они одоше у логор социјалиста! Они се са свим природно користе таквим стањем. Они би хтјели да добију у Русији оно, што социјалисте немају ни у Америци и Француској! Хтјели би 8 часова дневног рада, и ако се зна да је руски радник тром и да пола године слави празнике. Руским капиталистима и фабрикантима је то дало повода да затворе фабрике. Они немају рачуна, да повисе надницу својим радницима, који ради само 8 часова дневно и празнује годишње 180 дана. Руска индустрија тада не

би могла издржати конкуренцију са производима стране индустрије. За тварање руских фабрика створило је хиљадама беспосличара, које су одмах захватили револуционари и извели на барикаде. Ови су се користили њима за стварање својих утопистичких теорија. Али може и мало више пута да буде извор и отац добра. Застој трговине индустрије, општег рада, општа лична и имовина непоузданост и вјечито проливање крви створише у грађанству, које је до тада пактирало са револуционарима, реакцију према њима. Та се реакција датира од времена револуције у Москви, и сад је све огорченија. Сад би руска влада могла да се користи овим приликама: да с једне стране у реформама корача напријед у ново доба, с друге стране да оправдано ошине бичем по лицу сваког оног ко би изазивао неред, јер у томе наилази на прећутно одобрење код огорченог грађанства. Војска је и на даље остала вјерна цару; ровена социјалиста и Јевреја нијесу је могла одвратити од цара. Никад згоднија прилика не сад за постепени преображај у Русији, без крви и трзавица. Реакција је клоула својом унутрашњом и спољашњом политиком; револуција је због својих утопија изгубила код грађанства популарност и моралну потпору; сељаци су се одобробољили јер су увјерени, да ће њихово стање бити уређено, и онда њега ни Бебел ни Маркс не подстакнуше више на побуну, пошто је безавален, непросвјећен и до крајности одан цару, а као последње, што је најглавније, утопистичке странке у Думи ударице су главом о дувар и увјериле су се, да се Русија у бољем и напреднијем духу не може модернизирати него ли Француска и Швајцарска. Професорима не остаје сада, но да признају да је њихов програм утопија, или да се, да не би изгубили популарност, повуку међу социјалисте и револуционаре, гдје их чека преварење; студенти и студенткиње, будући и даље бацали бомбе, неће бити само мушкетари од цару оданих војника, већ и линчовани од огорченог грађанства.

Државна помоћ или самопомоћ.

Много пута писано је у овом листу, како се један народ само својом снагом може подићи и ојачати, не очекујући спаса ни од државе, ни од кума, пријатеља, брата, ама ни од кога другог. Али Србима никад није доста о томе говорити, као што показује и овај примјер.

Неки школовани Србин Црногорац пише у једним београдским новинама о привредним приликама у Црној Гори. Дабогме, тужи се. Друкчије и не може бити. И у другим крајевима, гдје Срба нијесу као Црногорци све до јуче управо морали, ама баш на сваком трену, имати пушку у руди и хавцар за појасом, нијесмо тако напредни, да би се могли баш хвалити. Попло је на боље, али још увијек није сасвим добро. У Црној Гори, по готово, морао је заостати, јер до скоро није знао скоро ни орати. Због вјечитих, свакодневних бојева с Турцима, заостали су Срби Црногорци у земљорадњи, занату и трговини као и наш бивши граничар.

Тако не смије даље пћи, па и неће. Почели су већ и у Црној Гори оснивати штедионице, земљорадничке задруге, а основано је и друштво за намјештање пегрта.

То је добро, али сад морамо рећи нешто оном Црногорцу, али и себи. Он ва све вло што га још има криви владу. Влада, вели, није слава пегрте у занат и трговину, да тако истисне Арбанасе, црногорске Чивуте; влада није утила Црногорце земљу обрађивати, и шта ја све знам. Дакле, све, све да чини влада, а други нека скрете руке, па вину и чекају печене шеве у уста. А неће ли влада, нека помру од глади!

Напредан човјек запрепастио би се, а добар наш Србин задругар заплакао би се, кад види, како још има неуких Срба.

Ако ће једна ратарска кућна задруга напредовати, морају се сви укућани из сво снаге напрегнути. А влада, шака људи, и њезини чиновници, од којих и већина не зна шта народу треба и како живи, да унапреди читав народ, ако он сам неће лећи на посао! Гдје је влада, која то може? Тешко народу, који чека, да га влада учи копати, сипјати, трговати и занат тјерати. Шта би било од нас Срба, да смо чекали, да влада шаље нашу дјецу у занате и трговину, да нам диже задруге и учи нас поље радити?

Владе су зато, да држе ред у држави и да вгодним законима само помогну народу, да лакше ради свој посао. Владе, рецимо, могу урадити, да се створе закони о подизању добрих путева, жељезница, прокопа, како би се унапредила трговина и олакшала народу продаја оног што има, а куповина оног што му је потребно. Могу снизити пристојбе за нека корисна друштва и сличне ствари. Али не прегне ли народ сам на рад, нема му спаса од владе, ни од најбоље ни од најрођеније.

Не чекајмо дакле ни ми, ни Срби Црногорци, спаса и помоћи само од владе. Док нијесмо сами могли удруживати се и људски радити, били смо на путу у пропаст. Мјесто, што онај школовани Црногорац и, можда, његови другови, чекају помоћи од владе, нека вађу у народ сами, нека га поучавају, удружују, па ће све поћи унапријед, као и другим српским крајевима, гдје се тако почело. Онда ће и влади бити лакше помоћи им, јер умртвљени човјеку, који не показује знака живота, не може нико. Народ треба учити, да је његова снага и помоћ у њему самом. Све да се неким чудом створи влада, која би нам рекла: све ћу радити мјесто вас, ви само сједите и једите, ми на то не би смјели пристати. Јер шта би било, кад те владе нестане? Било би нам што и слијепцу бех слијепчовођа.

Кад читав наш народ прожме тврда и непоколебива вјера у своју снагу и моћ, којој се ништа не може отети, бићемо задовољни. Али докле не долазе они, који чекају залогоје од владе.

„Привредник“.

Политичке вјести

Голуховски о аустројској спољашњој политици. На интерпелацију, коју је у делегацијама чешке делегат Крамарж упутио на аустро угарског

министра спољ. послова грофа Голуховског, овај је овако одговорио: Што се тиче балканске наше политике, наш споразум са Русијом омогућио је чување status quo и побољшање досадашњих рђавих прилика. Гола су измишљотина прича како ми имамо Бог зна какве експанзивне намере на Балкану. Споразум са Русијом, чији су интереси на Балкану са нашим интересима истовјетни, веома је потребан за обавије државе. Русија нема нарочитог свога интереса, да нас потисне са Балкана. Успјешна политика Русије на Балкану без наше помоћи и садрјества немогућа је. Заједнички рад обавије држава потребан је и има једини задатак да се обезбједе ред и мир на Балкану. На умирењу Балкана учествују све силе, потписнице Берлинског Уговора, па и Немачка. Флотска демонстрација била је потпуно оправдана, јер је требало сломити отпор Турске против најважнијих тачака мирштепског уговора, на име против финансијске контроле у Македонији, која је и самој Туркој корисна. Нама се свакако не може замјерити, што смо добили ласкаву понуду, да рукујемо демонстрацијом флоте. Тројни Савез остаје и на даље непромијењен и с обзиром на Балкан. У својој балканској политици наша монархија може да рачуна и на Италију, јер обавије државе желе да се одржи status quo. Преговори су вођени у Венецији са талијанским министром спољашњих послова, и односили су се на албанско питање, у чему је постигнут споразум на основи стања, које сада постоји. Што се тиче нашег односа према балканским државама, може се напоменути, да овима, гдје год можемо, излазимо у сусрет. Разумије се, да има случајева гдје морамо да чувамо свој ауторитет. На бојавач делегата Крмаржа, да нас обавезе Тројног Савеза лако могу увући у какву опасну акцију, може се рећи толико, да уговор тачно предвиђа, гдје имамо да се умијешамо, те даје гаранције и нама и Немачкој. Casus foederis (употреба уговора) настаје так овда, кад један од нас буде са двије стране нападнут. То је довољна гаранција. Кад се закључује дефанзивни савез, дужности и обавезе подједнаке су за обавије стране. Главно је да се онемогући са двије стране од два противника напад на једнога од савезника. У осталом, Тројни Савез постоји одавно, па се већ довољно показао као гаранција свјетског мира.

Напредак Бугарске. Из државне бугарске статистике излази, да Књажевина Бугарска с Источном Румелијом има 4.030.000 становника. Од 1900 до 1905. број становништва у Бугарској умножио се за 7%. Железница у Бугарској има у дужини

1565 километара, од којих је државних 1209 километара. Ове железнице доносе укупног прихода 139 000 лева (франака) по километру, а чиста прихода 2000 лева од километра. У Бугарској има већ 167 индустријских предузећа: фабрика, рудника и ливница, у које је уложено преко 30 милиона лева. Бугарски извоз доспје је прошле године до 128 милиона лева, а увоз износио је 122 милиона лева. Буџет државних прихода у прошлој години био је 127 милиона лева, а расхода на 114 милиона. Цјелокупни државни дуг бугарски износио је у години 1905. свега 381 милион и 580.000 лева. За камату и отплату плаћа се годишње 32 милиона. (Дуг Србије износи 490 милиона, Грчке 857 милиона). Од овога дуга само 321 милион лева је спољашњи дуг, док је 61 милион лева унутрашњи дуг. Државне железнице бугарске не рачунају се у дуг, пошто оне представљају вриједност од 200 милиона, саме себе исплаћујући и отплаћујући. Према томе статистичком извјештају излази да Бугарска није на приближно задужена, а још мање презадужена. Бугарска се управља према руском начину, т. ј. гледа се да се што мање намета удари на земљу и сељака. Пошто је и Бугарска усвојила монопол соли, дузана, чичица и цигар-папира, то је приходима отуда могла да смањи или да избјегне порезе на народ и земљу. У сразмјерно кратком времену Бугарска је учинила већи напредак него ли многе друге државе. За то — како вели социјалисти „Мир“ — има да благодарни својој ослободитељи Русији, која јој је све готово дала и ничим је није задужила и оптеретила. У другом реду Бугарска има да благодарни својој врло доброме положају и вредној и погодној свога народа.

Америкаanske сензације. Сва свјетска штампа занима се новим америкаанским сензацијама, које се састоје у објављивању извјешних нечувених злоупотреба у фабрикацији меса у Америци. Ево у чему је ствар: Прије извјесног времена неки америкаански романсе написао је у једном њујоршком листу роман, у коме описује грдне злоупотребе, што их чине америкаанске фабрике конзервираног меса. У томе роману, који је у Америци изазвао силну сензацију, описано је, шта се све ради у тим фабрикама. Прљавиштина и гад у црном јеку царују у тим фабрикама, гдје се справља месо за јело и гдје се кува и меће у конзерве и шаље у цио свијет. Власници тих многобројних фабрика (који су међусобно у картелу и трусту) веома су несавјесни људи. Да би могли лако конкурисати сличној производњи у Европи и самој Америци, они преко тајних аге-

нати по свима америчким варошима купују кржљаву и болесну стоку за јевтине паре, па ову послје у својим фабрикама кољу и њено месо прерађују па га шаљу на свјетске тргове у конзервама. У самим фабрикама велика је нечистоћа. Радници који раде са месом, прљави су, не перу руке, бацају отпатке у велике канализације, гдје се кува месо за конзерве. До тих казана доспје и по који пацов, којих на хиљаде има у тим фабрикама. И тако није никакво чудо ако се у месу рогате стоке, које је спресовано у конзервама, нађе и која честица од пацова. Али, нека и не буде тога; довољно је — вели тај америкаански роман — што те фабрике кољу махом болесну, закржљалу и мршаву стоку, која је јевтинија, па месо од те стоке, под видом здравог меса, продају на пивалдерски начин у конзервама за војску и приватну потрошњу. Тако могу врло лако издржати конкуренцију.

Буру негодовања јавног мишљења изазвао је тај роман. Полетјеше новинари из свију градова америчких у речене фабрике и увијераше се, да је на жалост, све истинито. Писац романа је додао на крају, да је сам неко вријеме под фирмом чиновника пројавио у једној од тих фабрика и да се о свему увјерио. Одмах су америчке власти употребиле савитељску полицију да поведе истрагу, и полиција се такође увјерила да је све истинито. Сад је бугар јавног негодовања постала још јача. Полетјеле депеше на све стране свијета. У Европи се ових дана ни о чему толико није писало као о томе. Европа и неке војске биле су најбољи потрошач америчких конзерва. Европски листови тек сад почеше објављивати, зашто су у европским војскама на стала силна и честа побољевања, откако се почело трошити у њима месо из америчких конзерва. У Енглеској гдје се то конзервирано месо и у грађанству и у морини највише трпило, згадиште се и смјеста све велике трговине отказаше поручбине конзерва. Акције америчких фабрика падоше за 90%. Толика је одвратаост настала према америкаанским конзервама, да их у цијелој Европи из трговина бацају, а војници у Немачкој и Енглеској неће ни да их виде. Многе трговине у Европи, које су живјеле од продаје тих конзерва, од једном су пале и банкротирале. У Америци је исто тако. Тако су затворене све фабрике производње меса. Дознавши за ове гадости, свијет се устезе кад купује у Америци месо и у касапницама, бојећи се да му несавјесни агенти трустоваца нејесу потурили какво прецркло живинче. Картел фабриканата имао је због тога до сада штете преко 750 милиона долара. Фабри-

канти су одмах почели у масама да отпуштају раднике, пошто фабрике не раде, и огорчење је сада још веће. Предједник Руавелт са владом умијешао се у ову ствар и поднио је америчком парламенту пројекат закона, по коме ће државни савитељско-полицијски органи морати да присуствују куповини живе стоке за фабрике и њеном клању у фабрикама.

Књижевност, умјетност и просвјета

(Посмртни радови Недићевих) Биоградски „Српски Књижевни Гласник“ јавља, да се посмртни радови др. Љубомира Недића штампају пољско, један по један, у овом или оном листу, и вјероватно ће бити штампани сви, и моћи ће се наћи трећа књига његових критичних студија. У томе листу већ штампани су ови од тих радова: „Предлог како да се помогне нашој нејакој књижевности“ („С. К. Гласник“, VIII), „Д. К. Лазаревић“ („С. К. Гласник“, XIII), „О Гетеовом Вертеру“ („С. К. Гласник“, XIV), а штампана се ускоро још: „О васпитању укуса“ повећа књижевна студија, и „Јанко Веселиновић“, врло фрагментаран есеј о овом приповијелачу кога је Недић јаче цијенио. Сад је у пошљедњој свесци „Летописа“ штампан есеј о Светиславу Вуловићу, који је, колико се сјећамо, био намијењен да буде предговор издању Вуловићевих књижевних радова у С. К. Задрузи. Ми држимо да је и овај есеј тачно штампан, само нам нагледа да се почнемо може замјерити. Цијелу врло требало је увјек ставити под наводнице да би се знало које је Вулићеве а које Недићеве текст. На онда, реченица „тако је (Вуловић) приказао Горски Вијенац у нетачном преводу Киртеа...“ по свој прилици је нетачна. Ријеч „нетачноме“ стоји сигурно мјесто ријечи „немачкоме“, пошто је Киртеов превод одиста немачки а није нетачан, најмање по Вуловићевим оцијени.

(Ново Цвијићево дјело). Др Јован Цвијић, новонабрани ректор београдског универзитета, написао је о македонском питању расправу, која је штампана у засебну књигу под насловом „Проматрања о етнографској македонској Словени“ Цвијић је књизи 150 динара. Може се добити у свима београдским књижарницама.

(Занимљива документа). „Српски Сион“, орган српске патријаршије у Ср. Карловцима, доноси неколико важних докумената, која бацају свјетлост на неке тамне стране у унутрашњем животу српске цркве у земљама круне Св. Стјепана, потврђујући прво на бјело и неке познате српске маче. Кад је био у Пљашком (владичанство горњикарско-плашчанско) владика на далеко познати родољуб, пијесник и добар црквени пастир Лукијан Мушицки, у исто вријеме био је настојатељ манастира Гомирија у његовој епархији архимандрит Јосиф Рајачић, дцији патријарх српски. Једнога дана буду послате неколике анонимне и потписане тужбе у дворску канцеларију у Беч, у којима се владика Лукијан оптужује као несавјесан човек који народ заводи на рђав пут, одвраћајући га од државних царских власти. Тужбе су дошле из самог Пљашког и околине, не од иновјераца, не од католичких свештеника, не од полицијских аустријских, не од војних власти, мећ од неких Срба. Из Беча је одмах наређено, да се у Пљашком образује комисија, која ће владика саслушати и према оптужбама узети на одговор.

Србин мора да подрвени кад чита тај владичин одговор, који је у неколико табак на писмено дао комисији. Копија тога одговора узета између аката плашчанске владичанске архиве доспједа је до Ср. Карловаца гдје се чува, неапажана и необјављена, све до неки дан као прикривена успомена српске злобе. Из тога одговора, који је сада као историјски докуменат штампан у пошљедњем броју „Српског Сиона“, излази, да је владика Лукијан Мушицки на правди Бога пострадао и да је оне оптужбе против њега дијелом сам анонимни написао архимандрит гомиријски Рајачић, дијелом је пак подметнуо као њихово дијело извјесним Србима из плашчанске епархије. У својој писменој одбрани Мушицки вели, да архимандрит Рајачић то чини зато, што је он, Мушицки, прије њега постао владика. Рајачић, као веома амбициозан и пакосан човек, то није могао отпријек, па се зато почео служити против Мушицког пасквилама, не би ли му што прије сломио врат, а за себе узпризно епископску ступицу у Пљашком. Она два генерала и јш неки високи аустријски достојанственици, који су сачињавали комисију, пред којом се по наредби из беошког двора морао да правда Мушицки, дијело су мачиљене морали да добију о Србима и њиховим првим синовима, гледајући како туђина увлаче у своје домаће свађе да би један другог ради пуге власти што лакше оборили.

Карловачки „Српски Сион“ заслужује благодарност што објављује таква нево-

ЛИСТАК.

АМЕРИКАНСКЕ РЕКЛАМЕ.

Реклама је данас у трговини један од главних услова за њен напредак. У томе су Американци, као практични људи, на првоме мјесту. Париски лист Revue у свесци за мај о томе доноси ове веома занимљиве податке.

Према подацима америкаанског статистичара Висбија, у Америци се издаје годишње преко 500 милиона долара за рекламе (разне трговачке огласе). Американци троше толико на рекламе колико Русија, Немачка, Аустрија и Француска годишње на војску. Један америкаански статистичар израчунао је, да је 1905. године у Америци издао на разне трговачке огласе од 600—1000 милиона долара.

Развијање рекламе иде упоредо са развијањем и напредовањем трговине. Прије грађанског рата, на један оглас, за који је фабрика Фајербанкова платила 3000 долара, гледало се као на нешто фантастично из „Хиљаду и једне ноћи“. Данас се у Америци толике суме издају готово сваког дана за огласе. Иста фабрика троши годаше на огласе само 750.000 долара! Фабрика сапуна „Саполиз“ од тридесет година на овамо анонсира своје продукте, и

у ту сврху одредила је најприје 30 000 долара годишње. Данас дневно троши хиљаду долара.

Велике њујоршке мануфактурне радње жртвују годишње више од 4 милиона долара за огласе у новинама. У Чикагу се огласи шаљу у каталогима преко поште. Једна радња са рибом у Чикагу шаље у свијет каталоге, од којих је сваки тежак четири кила, а обухвата 1200 страна. Поштарина за све каталоге стаје преко 640.000 долара. Највише се сразмјерно плаћа за огласе у каквом мјесечнику, пошто он дуже стоји на кафанском столу него ли политички дневник. Лист „Ladies Home“, који у Чикагу излази у милион примјерака дневно, наплаћује за огласе само шест долара од једног кратког ретка. Свака страна има четири ступца таквих ретак. Формат је за половину већи од „Гласа Црногорца“. Дакле, само једна страна доноси преко 6000 долара. Ако која радња жели цијелу страну да заузме, онда се за један пут плаћа 4000 долара.

Много скупле наплаћује огласе један мали лист (Конфор), који мјесечно излази. Њега држе само радници, и штампа се у 1.250.000 примјерака.

Може човек лако да замисли колике велике приходе имају ови листови од огласа. Децембарска свеска „Илустрације“ и маза је 171 страну огласа, од којих је вјесник листа наплаћује неких 270.000 долара.

Лист „Мунсеј Магазин“ мјесечно добија од огласа 300 000 долара, а један веома распрострањени лист добија чак и пола милиона.

У Америци се врло много плаћа за рекламу и на зидовима и дуваровима. Плаћа се према величини и мјесту. Простор зида раздијели се у мале парцеле. За 50 оваких парцела може се од огласа добити мјесечно 25.000 долара. Највише се плаћа 10 долара мјесечно за једну квадратну стопу празна простора на дувару. Човек, који умије дивно да слика огласе на дуваровима, право је благо за трговца. Велике трговине у Њу Јорку и Чикагу плаћају таквоме човеку, који на дуваровима прта огласе, по 50 000 долара годишње. Велике плате добијају и они, који умију вјешто намјестити излоге трговачких радња.

Оглас је, дакле, помоћно средство за развој трговине. Умјети своју робу препоручити, похвалити је и објавити њену врл једност и вљаност купцима, и то што већем броју купаца — у томе се састоје вјештина и успјех трговца. Ма како роба била добра и солидна и јевтина, ако се поред ње сједне на тезги и скрете ноге и руке, па се ћути и чека док муштерија дође, успјех ће бити слаб. Оглас и реклама треба да раде за робу и овда кад њен гада спава.

рива документа. Историја српска треба да зна, какав је био који од истакнутих српских људи. Архимандрит Рајачић, који је туђина употребљавао да би оборио једног свога конкурента, иначе веома заслужног човјека, постао је допије Српски Патријарх. Можда ће се сада лакше разумјети како је могао онако нагло да се погне на патријаршијску столицу на којој је допије радом својим ипак оставио лијепе успомене.

Домаће вијести

(Вратно се из Бара) Министар финансија г. Андрија Радовић вратио се из Бара, где је неколико дана пресборавио ради пријегледа радова на уређењу барског пристаништа, железничке пруге и тунела у Суторману, који је већ отпочет да се ради. Том приликом г. министар је прегледао путеве и регулисање рајека у црмничком пољу.

(Пробе топова). Последњих дана у околини Цетиња извршено је пробно гађање из нових наших топова. Најперије је 6. ов. мјес. извршено пробно гађање из 12 см топова. Од 15 испалених метака у биљегу је ударило 7. Гађање је извршено с одстојања од 2800 метара с одличним успјехом, и било је непосредно. Командовао је поручник г. В. Ђоковић.

У четвртак 8. ов. мјес. извршено је пробно гађање са топовима Хаубица од 21 см. Испалено је 11 метака, од којих је у биљегу пало 6. Гађање је извршено с одстојања од 4200 метара посредно преко неколико препона. Успјех је био одличан. Видни плотун био је такав, да посматрачи нијесу могли примјетити да је плотун, него су мислили да је опалио само један топ. На таквој даљини и преко таквих препона може се рећи да је резултат покавао више 50%. С овим гађањем командовао је пор. г. Лепетић.

Треће пробно гађање извршено је јуче са топовима Мортири од 15 см. Од 15 испалених метака 6 је ударило у биљегу. Гађање је било непосредно, а резултат такође врло добар. Овим је гађањем командовао поручник г. П. Лекић. Сва три гађања на опште задовољство војних стручњака и многобројних посматрача извршена су под надзором бригадира г. Митра Мартиновића.

Свима овим пробама присуствовали су Његово Височанство Књаз Мирко са господи министрима, аустро-угарски посланик г. барон Кун, руски војни аташе г. потпуковник Потапов, бугарски дипломатски агент г. Тошев, официрски кор цетињског гарнизона, чиновништво и многобројно грађанство.

(Распис г. министра унутр. дјела). У прошлом бр. ју „Гласа Црногораца“ при штампању расписа г. министра унутр. дјела случајном непажњом у коректури изостављени су датум и аванцини број расписа, који носи датум 3. јуна под бр. 3430, што се овим накнадно поправља.

(На знање) Умољавају се сви они, који би од сад за лист слали некрологе о појединим умрлим лицима, да их састављају што је могуће краће, пошто је у „Гласу Црногораца“ у домаћим вијестима и у огласима апсолутно немогуће потпуно опширно штампати биографије и некрологе, који се могу ради штампања упућивати и другим нашим листовима.

(Из „Занат. пјев. и тамб друштва“). Г. Н. Н. приложио је друштву за упокој душе Јока Петровића кр. 5, које су преостале од вијенца којег су му господи официри положили; г. Мило Р. Иванчевић приложио му је приликом парастоса, држао г. Буру Р. Иванчевићу, кр. 10.

На друштвеној забави 28. маја о. г. приложили су му: Г. Н. Н. кр. 140; г. Петар Банашевић кр. 3; г. Н. Н. кр. 140; г. Н. Н. и г. Н. Н. по 40 хелера, а на друштвеној забави, одржаној у кафани „Косово“ 3. јуна т. г.: г. Н. Н. кр. 140; Урош Марић кр. 140 г. Мило Кадуђеровић кр. 2; г. Митро Лисичић, трговац из Подгорице кр. 5; г. Свјето Ђурковић кр. 1; г. Божо Чакић кр. 1; г. Н. Н. 76 хелера и г. Н. Н. 40 хелера. Свима измнутим племенитим приложницима управа друштва и овим путем изјављује своју најдубљу благодарност.

(Вријеме) И ако је још промјенљиво и веома људљиво вријеме, ипак су већ наступили топли лјетни дани. Честе кише, које су ове године у нашим крајевима падале готово од Ђурђева дана, нијесу нашкодиле усјевима. Оне су им биле чак веома корисне. У горским крајевима могла је хладноћа да буде штетна за растање, а повегдје и град, кога је такође било на неким мјестима, али са мање штете. Овако је вријеме ове године у осталом готово у цијелој средњој Европи, нарочито на Балкану. У Краљевини Србији ове године су град, киша и поплаве учинили велику штету. Сушећи према извјештајима разних страних операрија, изгледа да ће се изведрити и да ћемо скоро добити праве жарке лјетве дане.

Телеграми Бечког Кор. Бироа

БЕЧ, 4 јуна — „Фремденблат“ демантује вијести неких листова, да ће Голуховски одступити по свршетку ради делегација.

БЈАЛСТОК, 4 јуна — Њас се чуло пуцање из речолчера и пушпака. Мртвих је до сада вађево 53. Позвана је артиљерија и војска. Све су фабрике ватрорене. Прокламовано је ратно стање.

СОФИЈА, 4 јуна — Приставништво власти у Варни по наредби владиној нијесу допустиле да се искрца грчки митрополит Неофилос из узрока, што насељенска патријаршија претходно није тражила допуштење од бугарске владе.

РИМ, 4 јуна — Влада талијанске примила се дужности да румунске интересе заштити у Грчкој.

ПЕТРОГРАД, 5. јуна — По владином изјаштају, у Бјалстоку је ред повраћен. Број мртвих се још не зна. Говори се, да их има неколико десетина.

ВЛАДИВОСТОК, 5. јуна — Влизу станице Пограничнаја на источној кинеској железници искочио је један воз. Било је на стотину мртвих и рањених.

БЕЧ, 6 јуна — Буџетска комисија министарства иностр. послова са већином гласова одбила је приједлог грофа Зичија да се изјави неповјерење Голуховском због његове спољашње политике. Тим приједлогом тражи се, да се спољашња политика потпуно измијени. Одобрена је буџет министарства иностраних послова.

ПЕТРОГРАД, 6 јуна — Дума је завршила дебату о аграрном питању. Риешила је да се образује аграрна комисија. Отпочела је претресање пројекта о равноправности грађанства. Влада је предузела све потребне мјере да се одржи ред у Бјалстоку.

БУКУРЕШТ, 7. јуна — На најсвећанији начин отворена је јубиларна изложба у присуству Краља, Краљине, наслједника, наслједнице, дипломатског кора и многобројног народа. Министар Леховари у своме говору напоменуо је, да је Румунија под владом Краља Карола у сваком погледу напредовала.

ПЕТРОГРАД, 7. јуна — „Правитељ. Вјестнику“ јављају из Ковна, да је тамо непознато лице бацило бомбу на директора тамнице Хумберта и његовог помоћника Хумберта је лако рањен, а Аковтов, његов помоћник, тешко. Два лица су рањена. Атенатор је утекао.

БЕЧ, 7 јуна — Књаз Батемберг и Књаз Петар Црногорски допутовали су амо из Хајделберга.

ЦАРИГРАД, 8. јуна — Митрополит сиријски у Триполису изабран је за православног патријарха антиохијског. Турски листови јављају, да је у Македонији уништена једна бугарска банда од 14 људи.

СОФИЈА, 8 јуна — Књаз Фердинанд отпутовао је у Ебенстал.

ПЕТРОГРАД, 8 јуна — Побунили су се цесари, који су ступили у штрајк. Штрајкују 4000.

МАДРИД, 8. јуна — Херцог Алмодовар је приврешен. Стање је његово веома критично.

ПЕТРОГРАД, 9. јуна — Листови јављају да су се у Севастопољу побунили два батаљона војске.

ПЕТРОГРАД, 9. јуна — Министар Столипин одговарајући у Думи на језну интерпелацију, изјавио је да сви полицијски чиновници врше своју дужност и да љубе своју отаџбину. Пошто су га посланици прекидали и тражили од њега оставку, министар је продужио напоменути, да полицијски чиновници морају вршити своју дужност. Кад је министар излазио из дворане, за њим су викали: убице! Сједница је одложена за сјутра.

БЕРЛИН, 10 јуна — Савјет-

ник легације Пилгрим наменован је за министра резидента на Цетињу. СЕВАСТОПОЉ, 10. јуна — Прва компанија артиљерије добила је наредбу да иде на стражу. У томе су је хтели да омету два батаљона, који су одмах разоружани и преведени на другу страну. Други батаљон није увео учешћа у овоме нереду.

ПЕТРОГРАД, 10. јуна — Дума је примила дневни ред, изјавивши влади неповјерење и тражећи обрадовање владе, која ће Думи бити одговорна.

Стечај

„Црногорској Банци“ на Цетињу потребан је управитељ. Кандидат треба, да је био у сличним заводима и показао практичну способност и да зна поред српског језика и још један од страних језика: француски, немачки или талијански. Ко жели заузети ово мјесто нека најдаље до 15. јуна т. г. по ст. кал. поднесе потписатоме одбору своју понуду са условима, које поставља, увјерењима о својој теоријској и практичној спреми и нека означити најкраће вријеме у ком би могао дужност предузети.

Цетиње, 9. маја 1906. г.

Привремени Одбор
„Црногорске Банке.“

Стечај.

Књ. Министарству Финансија и Грађевина потребан је један виши контрактурални чиновник.

Кандидат треба да има финансијску спрему, да је показао нарочито практичну способност у царинској и пореској служби и да зна добро српски језик.

Ко жели заузети ово мјесто нека најдаље до 1. Августа т. г. по с. к., поднесе овом Министарству своју понуду са условима, које поставља, увјерења о својој теоријској и практичној спреми и нека означити најкраће вријеме у ком би могао дужност примити.

Ако примљени кандидат буде чиновник активни или у пенсији које стране државе, Министарство ће тражити дозволу од дотичне Владе.

Цетиње, 8. Јуна 1906 г.

У Број 1202—1—627.

Из канцеларије
Књ. Министарства Финансија и
Грађевина.

ОБЈАВА

Поштанско-телеграфско одјељење књ. министарства унутрашњих дјела потребита је за поштанске штале у ниже наведеним мјестима, шљедећа потражна храна за коње и то:

1. за Цетиње:

овса килогр. 74500, сијена килогр. 40000.

2. за Његуше:

овса килогр. 24000, сијена килогр. 18000.

3. за Котор:
овса килогр. 20000, сијена килогр. 14000.
4. за Ријеку:
овса килогр. 20000, сијена килогр. 14000.
5. за Подгорицу:
овса килогр. 40000, сијена килогр. 24000.
6. за Д-град:
овса килогр. 26000, сијена килогр. 18000.
7. за Никшић:
овса килогр. 14000, сијена килогр. 8000.
8. за Вир:
овса килогр. 20000, сијена килогр. 14000.
9. за Пристан:
овса килогр. 24000, сијена килогр. 15000.

Свега овса кал. 262.500, сијена килогр. 165.000.
Ради набавке горње количине овса и сијена одјељење ће, у својој канцеларији 15. јуна тек. год. од 9 сати пр. подне до 12 сати на подне, држати јавну лицитацију. — Лиџерант, ако је пригорски држављанин, треба да положи претходно кауцију од 8000 (осам хиљада) круна у готовом новцу, или 15000 (петнаест хиљада) круна у непокретној имовини; — ако је страни поданик 15000 (петнаест хиљада) круна у готовом новцу.

Услови уговора могу се видјети у канцеларији потписатог.

Број 2870.

Цетиње, 26. маја 1906. год.

Из канцеларије поштан-телеграф. одјељења
књ. министар. унутрашњих дјела.

Званично 3—3

Тражи се

Саво Лукин Вујовић из Бјелица, прије двије године отпутовао је у Крањску, оставивши своју фамилију на Цетињу, у врло слабом стању. Из Крањске је пошао у Русију и јавио се само једном својој фамилији из Иркутска, а по тада од њега није било гласа.

На молбу његове многобројне и нејаке фамилије, моли се свако, ко би што сазнао за њега, да достави 1,3 Министарству Иност. Дјела.

Натјечај

У смислу ријешења оvd. Општинског Одбора, одобреног Књ. Министарством Унутрашњих Дјела, отвара се натјечај на мјесто физикуса за варош Подгорицу.

Годишња је плата три хиљаде (X-г 3000) круна, које ће се исплаћивати у мјесечним обрацима из општинске касе, и сувише право на визите по „санитетском зборнику“, али се неће моћи у сврху лијечења удаљивати из вароши без предходне дозволе Општинске Управе.

Натјечајци морају бити свршени доктори цјелокупног лeкарства на једном од признатих јевропских универзитета и морају познавати добро српски језик, те своје молбе имају упутити потписатој Управи, са потребним исправама оспособљења, најмање до 20. јула ове године, по старом календару.

Првенство ће имати они, који буду имали вишегодишњу лeкарску праксу.

К броју 705—В—1906—8.

У Подгорици, 29. маја 1906. год.

Управа Општине вароши Подгорице
Предсједник,
Р. 143, Бр. 267, 23 Кап. Ст. Раичковић

Службени огласи

О Г Л А С.

Овим се износи на јавну продају доле описана непокретност Мустафе А. Љаченића, из Подгорице, која је процијењена 420 круна.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог општинског Суда.

За продају одређују се три рока: први 19. јуна, други 19. јула, а трећи 19. новембра т. г. у 8 сати прије подне.

На првом року непокретност неће се продати испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже али не испод 1/3 процијењене вриједности а на трећем року уступиће се понудиоцу важише цијене.

Сваки лицитант дужан је положити јемство од 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они те имају на непокретност какво реално право, као и сви они који имају право прече купње, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1. Кућа једнокатна (сиовица) дуга 6 а широка 5 метара припадним обором и аградом у старој вароши званој „Вигаљ махала“ граничи: од истока Дервиш Грађевин, кућом, од сјевера пут, а од југа и запада, Суљо Пецевић кућом и аградом; процијењена 300 круна.

2) једна десетина од једног млина на ријеци Рибици, у тако зване „Муратове млине“ у којем млину у двојници су Амел Марин и Фадија Сераћ са друштом, уцањена 120 круна

К броју 1046—VI—1906—260

Подгорица, 19 маја 1906

Општински Суд

Р. 212, Бр. 278, 1,1 Судија Ј Радичевић

О Г Л А С

Иноси се на јавну продају доље опи сана непокретност Мијиле Мирков. Љај ковића на Брескута, која је процијењена круна 1600

За продају одређују се три рока први на 30. јуна, други на 30. јула, трећи на 30. новембра ове 1906 год., у 10 сати пред подне.

На првом року непокретност се неће продати испод процијењене вриједности, а на другом хоће и ниже, али никако испод 1/2 процијењене вриједности, на трећем року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Сваки лиценат дужан је положили јем ство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који имају на непокретност какво реално право, дужни-ковни повјериоци, и они који имају право прече купње, да се суду прјаве прије прве продаје.

Опис непокретности:

Три рала оранице, двије косе ливаде у једном комаду тако авано мјесто Н жица, граничи од истока Риј-ком Ножицом, од запада потком од д-бријека, од југа Милован С. Матић са земљом, од сјевера Ријеком Ножицом.

Број 289, ех 1906.

IV.—216.—1905

Пељев-бријег, 29. маја 1906 год.

Капетански суд:

Р. 170, бр. 281, 1,1 Кап. Павле Илић.

Приватни огласи

Објава.

Сагласно рјешењу доље потпи-сатих Капетана од данас број доњи, а поводом дописа Књаж Обласно Управе од 12 маја 1906 г број 751. износи се на лицидацији руј Ријечко Нахије. Лицидација ће се држати у канцеларији капетанског Суда на Ријеци 20. јуна 1906. г., којег ће се дана руј уступити понудиоцу нај-веће цијене, само ако буду повољни услови.

Они који би жељели лицидирати имају се пријавити у означени дан, гдје ће се продаја закључити у 6 сати после подна.

Сваки онзј који би лицидираруј и на којег би остао гма поло-жити кауцију у готову новцу од кр. 2000 или у непокретности од кр. 4000 и преко овога да одговара условима учивањог контрата.

Број 318—88—1906.

Ријека, 19. маја 1906.

Капетани:

Н. Ђ Кусовац

С. Пејановић

сердар Ј. Јовићевић.

Р. 130. (В. Дјеловодник бр. 162 од 24/V—1906) 2—2

Јован Милошевић — Трст

комисионарски посао, трговина на велико у колонијалној роби, дрога-рији, јужним воћем и т. д.

Имаде везе са највећим свестра-ним увозним и извозним пијацама: Све врсте земаљских производа као орахе, вуну, кожу, звијерку, разно меде-цинално коријење, лишће, бобо, и цвијет купује ва свој властити рачун и прима у комисију — постизава нај-боље цијене, кулантна послуга, про-визиона стопа умјерена.

П. п.

Бр. 86.

14—26

ПОЗОР.

Шаљем увијек мукте и без трошка лијепо печат од кавчука с именом, сталежом (занатом) и адресом онога, који ми пошље у препорученом писму 150 житосаних раз-личних поштарских марака своје земље или колонија.

200 разноврсних поштарских марака давају право на цјепу електричну лампу, ствар озбиљну, практичну и трајну.

Fernand-Hay,

Saint-Nicolas du Port, France

П. п. број 268, 2,3 (Maurthe-et-Moselle)

Одговорна уредник: Алекса Мартиновић

НАЈБОЉЕ САВРЕМЕНЕ НОВОСТИ!

Умјесто К 40 само К 12. Најфинији, често



акром. двоструки дурбин, нај-новији, најбоље састава, са 6 објектива, најбоље каквоће. Модел „Zeus“ за путовање, казалишта и т. д., 144 mm. висок, објективи 43 mm. промјера уз ван-редну свјетлост, са компасом, кожни ток и ремење К 12. Као што је доказано, про-дано је преко 10.000 комада војсци, спорт-ским клубовима и т. д.

Велико и свеопште признање ужива

строј за шишање власи из творнице у Солиггену од нај-бољег челика, са тро-вршним резом, наткриљује све до сала иза-шле стројеве. врло јефтин, комад по К 550, најфинији К 7—, за шишање браде К 6—, за животиње К 5—. Сигурни строј за самобрање само К 4—. Строј „Стар“ К 685

Баш за половицу јефтиније



него ли у трговинама на обр-ке, отпремам уз петгодишње јамство

нове на високо удешене

Сингерове шиваће стројеве, удешене за тјерањем ногом, скупа са ормарићем за К 49, а за тјерањем руком К 42 Singer-Ringschiff са раскошном опремом и свим приб ром уједно са ормарићем К 78. Стројеви за везање К 4. Сингер—Централ—Бобин са елегантним ормарићем само К 92.

Двоколице у највећем избору: нове од 120 кр па навише, употребљене од 70 кр. навише са свим прибором.

Отпрема уз поузеће M. Rundbakin, Беч IX./1, Liechtensteinstrasse 23. Цијеници сатова, претења, данаца, музичких и раз-них потребних кућних ствари, бесплатно и франко.

П. п.

Бр. 115

10—10

ПРОДАЈЕМ из слободне руке моју двокатну кућу у Катунској улици бр. 5. Кућа се продаје са баштом, намјештајем и осталим принадлеж-ностима. За погодбу обратити се

Цетиње

Јаници Вулетих.

Р. 29, бр. 286. 1,3

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

За пријатну дужност сматрамо овим путем изјавити нашу најсрдачнију благо-дарност поштованом грађанству Данилов-градске Општине, које је, без разлике по-ла и подостаје, на глас о пожару на кући г. Спаса Гвозденовића — осигураој код Друштва „Россија“ — најенергичније при-текло у помоћ и пожар одмах угасило. Предузимањем енергичних мјера ради спре-чавања даљег раширења пожара, п'менуто грађанство спасло је неосигуране сусједи од огромне штете, а посредно је и Друштву „Россија“ указало велику услугу, пошто је штета на осигураним предметима, благода-рећи њиховој пом'ћи, сасвим неважна

Петроград, 30 маја 1906

Управа.

Осигуравајућег Друштва „Россија“. Р. 90, број 279, 1,1

БЛАГОДАРНОСТ

Приликом дуготрајног и тешког боло-вања и смрти наше никад непрежаљене су-пруге, односно мајке нтд.

† МИЛОСАВЕ—МИЛЕ,

преминуле 2. овог мјесца, драгој нам покој-ници указата је велика пажња, а нама осо-бито саучешће, те сматрамо за своју највећу дужност овим најтоплије заблагодарити на првом мјесту Њ.В. ВВ. Књазу Мирку и Књагини Наталији, који покојници за при-јеме боловања и приликом смрти указаше

своју високу пажњу, а нама највише саучешће.

Благодарни смо веома: лекарима г. г. др-у Неразићу, др-у Огњеновићу и др-у Ма-тановићу, који искрено и својски чинише све, да покојницу отргну смрти и олакшају јој потоње часове напашеног јој живота; протојереју Матановићу који чини богочас-тво за покој Милине душе: хвала свеште-ницима: Јеромонаху Мирону, Мирашу Ву-кићу, Илији Јовићевићу и ђакону И. Казу-ђеровићу, који из почасту учествоваше при-спроводу и опијелу.

Особита хвала грађанству цетињском обојер пола, које похађаше нашу драгу по-којницу за све вријеме боловања и у вели-ком је броју испрати до вјечне јој куће; хвала госпођици С. П. Мертваго началници дјев-јачког института, која у име повјерене јој школе, коју је покојница била свршила, по-ложи вијенац на мртвачки јој сандук; г. г. мјесним учитељима и учитељима, који са шкољском дјелом увеличаше спровод.

Братска хвала кумовима, пријатељима и познаницима из Доњег Краја, Хумаца и Бајина, као и рођацима с Цеклина, који по-којницу братски ожалише и до гроба испра-тише.

Срдачна хвала свијема пријатељима са стране, који нам изјавише саучешће теле-графски или писмима.

Хвала свијема, који нам у овој тузњи и претешкој прилици ма чим указаше пажњу и саучешће.

Цетиње, 4. јуна 1906.

Ожалостени супруг:

Стево Татар

с дјецом и осталом родбином.

Р. 256, бр. 280. 1,1.

Довољно је од **ФРАНККОВЕ** ПРАВЕ примјесе за каву

Поштована домаћице! Пазите годно на наш поглед, јер мише највише многе творнице и приборе.

500 грама ПРАВЕ **ФРАНККОВЕ** КАВЕ примјесе

само половицу толико,

као од других сурогата, јер је права **ФРАНККОВА** примјеса за каву

1.) снажнија, 2.) лепше боје, 3.) издашнија, дакле 4.) јефтинија — 5.) притом укуснија и затим још и

не одвише горка.

За „црну“ каву: на 4 кашике зрна — 1 кашику **ФРАНККОВЕ** примјесе за каву
„белу“ „ „ 3 кашике зрна — 1 кашику **ФРАНККОВЕ** „ „ „

В. Х. 640 10 П

П. п.

Број 163.

5—5

Објашњење

Ако су ме у прошлом врућем лјету, особито код рада на пољу, питали људи, што да учине против жеђи која их мори, препоручио сам им, што ћу овим такође и свим мојим читаоцима препоручати; они то опробаше, те ми бијаху особито захвални за тај добар савјет, па држим, да ће то исто и многи други читаоци ових редака, макар и у духу само учинити ако се буде са покушајем увјерио о томе. —

Узмите, рекох људима, 1 литар воде, дајте ју, придодавши пуну кашику „фрагковог“ придодатка за каву, којег ће и онако имати Ваша госпођа у кухињи, кухајте га пуних 5 часака и ставите онда тај уварак на страву да се охлади (према укусу може се такође придодати и мало шећера) и понесите га тала у једној боци са собом у поље, гдје ју укупајте у хладном мјесту у земљу, јер ће тако остати текућина дуго хладна —

Када сте жедни поците једном прилично тог хладног франковог уварка, па ће те се зачудити, како Ви се за дуго неће повратити жеђа. —

„Франк“ није само због тога најбољи придодатак за каву, та он је као такав већ опште познат, него је он и најзгоднији за угасити жеђу.

П. п., број 274. 1,1

Штампа К. Ц. Државне Штампарије